

APRENTATGE DE LA LECTURA I L'ESCRITURA

Una de les preocupacions dels Sistema Educatiu i dels mestres és ensenyar a llegir i escriure als nostres alumnes, ja que aquest procés té un important valor instrumental, decisiu en l'èxit acadèmic i en la seva posterior integració social i laboral.

La lectura i l'escriptura són peces claus en el procés d'aprenentatge dels nens/es ja que l'èxit o fracàs en aquesta àrea pot condicionar de manera determinant l'accés a altres aprenentatges.

D'aquí que sigui un focus de constant preocupació i una de les àrees més debatudes que sovint provoquen reflexió entre els professionals.

1. Lletra de Pal a lletra d'impremta:

A l'escola el primer aprenentatge lectoescriptor que utilitzem és la lletra de pal; des de P3 fins a ben entrat P5; és un tipus de grafia molt simple de fer, es necessita poc domini de la mà, és fàcil veure on comença i on acaba cada lletra.

A partir del 2n trimestre de P5 s'inicia la lletra d'impremta en l'escriptura i s'acaba consolidant l'aprenentatge lectoescriptor en lletra d'impremta a finals de Cicle Inicial.

És habitual que el fet d'ensenyar a escriure amb la lletra deslligada, genera dubtes i debat entre família i escola.

L'escriptura ha de respondre a les exigències imposades per la societat: tipus de cal·ligrafia que s'utilitza, com es llegeix i la rapidesa a l'hora d'escriure.

Per això creiem que la lletra lligada:

- És menys usual i menys funcional ja que només apareix en llibres escolars pera a infants de 5-6 anys. En canvi es fa lletra d'impremta en llibres infantils no escolars, rètols, títols televisió, teclats ordinador, cartells, mòbils... També la presència de la lletra lligada en les llibres de text s'acaba a 1r de Primària.

- El traç de la lletra lligada és difícil i pot presentar els mateixos problemes que la deslligada pel que fa a lateralitat i a la direccionalitat i també pel que fa a unió i separació de paraules.
- La lletra lligada requereix més temps pel seu aprenentatge, és complexa i difícil de traç i de cara al futur no és útil si tenim en compte que no és la usual dels mitjans de comunicació i de la informàtica.

Per això, a l'escola ensenyem la lletra deslligada perquè:

- El traç de la grafia sense enllaç és més fàcil, ja que el traç el podem treballar de moltes altres maneres: resseguir, fer sanefes... i és molt més llegible.
- La descodificació lectora amb textos de lletra d'impremta és més senzilla i els resulta més assequible passar de la lletra majúscula a la minúscula.
- És la lletra de l'entorn comunicatiu social: rètols, mitjans de comunicació, teclats d'ordinador, etiquetes comercials dels productes, revistes infantils...Fins i tot algunes editorials com per exemple la Galera i Tatano (Cavall Fort) han optat per deixar enrere la lletra lligada.
- Els nens ho tenen més avinent per fer una bona separació de paraules i aconseguir una bona grafia.
- Els nostres alumnes quan assoleixen la lletra deslligada, alguns són capaços de llegir, i de desxifrar la lligada, ja que els genera la motivació de la curiositat.

El material que utilitzem són contes, llibres i revistes... amb lletra d'impremta però, això no impedeix donar a conèixer contes escrits amb lletra lligada.

2. Aprenentatge de la llengua des d'una perspectiva constructivista:

Per fer realitat el fet d'aprendre a aprendre cal una determinada intervenció per part de l'ensenyant. Cal treballar tenint molt present que el grup classe és integrat per un conjunt de persones amb les seves

peculiaritats, valors , interessos... entre els quals es produeixen uns intercanvis i unes relacions que porten cap a l'educació de tots i cada un dels membres del grup en tots i cada un dels aspectes que es configuren com a persones. Des d'aquesta perspectiva educar en la diversitat implica un model de currículum prou ampli i reflexiu per tal de facilitar l'aprenentatge de tots els nostres alumnes. Hem de facilitar estratègies per afavorir l'autonomia dels alumnes .

Inspirant-nos en les diferents teories que integren l'enfocament constructivista, llegir i escriure són activitats diferents, però que comparteixen estratègies semblants. Quan s'escriu, s'organitzen i construeixen significats i, quan es llegeix, s'analitza el text i se li dóna significat.

Introduïm l'escriptura a partir de la inicial del nom del nen/a i és el propi alumne que s'apropia del sistema escrit passant per diferents nivells d'evolució: pre-sil·làbic, sil·làbic, sil·làbic-alfabètic i alfabètic.

El primer que percep de l'escriptura és que hi ha signes, i aquets signes signifiquen alguna cosa, després veu que volen dir coses diferents en funció de la seva posició, quantitat i varietat. Més tard s'adona d'una certa correspondència entre so i grafia.

Sota aquest enfocament de treball s'incentiva als alumnes a prendre a través de la imitació i de la participació en activitats dels adults (notícies, programes, receptes de cuina, llistes...). Es fomenta el treball en grups ja que la interacció social juga un paper molt important en aquest plantejament de treball escolar.

Acostumen a fer el pas a la lletra manuscrita, quan el nen ja escriu a nivell alfabètic: pràcticament, aconsegueix fer-ho tot sol.

Com que l'alumne és el propi responsable del seu aprenentatge i el mestre en dóna les eines i el posa en situació de llegir i escriure, cal no oblidar tot el treball de la direccionalitat del traç.

Sí que és cert que quan un alumne/a presenta dificultats d'aprenentatge cal recórrer a un treball més sistemàtic i analític.

La importància d'interpretar i donar funcionalitat al text.

3. Consciència fonològica:

Vol dir entendre com el llenguatge oral es pot dividir de diverses maneres en unitats més petites. Implica una reflexió sobre els fonemes, síl·labes, paraules o rimes.

El nen va fent la deducció i/o raonament que el llenguatge oral està compost de frases, a la vegada compost de paraules i aquestes per síl·labes que al mateix temps tenen lletres. Els nens i nenes mica en mica van entenent que cada lletra té un so i que si s'ajunta amb una altre lletra existeix la possibilitat que el so canviï.

La consciència fonològica és una tasca important a l'Educació Infantil i primer Cicle de Primària, per a un bon aprenentatge de lectoescriptura, per això en fem un treball sistemàtic, especialment per aquells nens que presenten necessitats educatives especials. És important fer aquest treball de consciència fonològica per a la competència lectora dels nostres alumnes.

4. Activitats de lectoescriptura

Tallers de llengua a Primària.

Raons de treball.

Treball sistemàtic de comprensió lectora.

"El gust per la lectura", concurs literari.

Concurs literari Baldiri Reixac

Lectures individuals

Préstec de llibres de la biblioteca d'aula.

Conferències

Projectes

5. La biblioteca a l'escola

Veure projecte de Biblioteca